

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH**  
**obowiązujące przy w realizacji projektu „Postaw na dobry zawód – podniesienie jakości edukacji**  
**zawodowej w powiecie tczewskim – etap II”**

**Rozdział I**  
**Postanowienia ogólne**  
**§ 1. Słownik pojęć**

Ilekróć w niniejszym dokumencie mowa o:

- 1) Powiecie/Beneficjencie – należy przez to rozumieć Powiat Tczewski, który jest beneficjentem projektu „Postaw na dobry zawód – podniesienie jakości edukacji zawodowej w powiecie tczewskim – etap II”;
- 2) wydziale – Wydział Zdrowia Spraw Społecznych i PFRON Starostwa Powiatowego w Tczewie;
- 3) projekcie – należy przez to rozumieć projekt pn. „Postaw na dobry zawód – podniesienie jakości edukacji zawodowej w powiecie tczewskim – etap II”, który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS +), Priorytetu 5 Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza, Działania 5.8. Edukacja ogólna i zawodowa w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2017 (FEP 2021 – 2027);
- 4) małoletnim - należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia, która jest uczestnikiem projektu;
- 5) wykonawcy – należy przez to rozumieć każdą osobę fizyczną lub osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą lub osobę prawną, która świadczy usługi w ramach projektu na podstawie umowy z Powiatem Tczewskim;
- 6) pracodawcy – podmiot przyjmujący uczniów na staż uczniowski na podstawie Umowy stażowej w ramach projektu;
- 7) osobie zaangażowanej - należy przez to rozumieć każdą osobę zatrudnioną lub współpracującą z Powiatem Tczewskim w ramach projektu oraz pracowników Starostwa Powiatowego w Tczewie, zaangażowanych do realizacji projektu;
- 8) Dyrektorze – należy przez to rozumieć Dyrektora Wydziału Zdrowia Spraw Społecznych i PFRON Starostwa Powiatowego w Tczewie;
- 9) Zastępcy dyrektora wydziału - należy przez to rozumieć Zastępcę dyrektora Wydziału Zdrowia Spraw Społecznych i PFRON Starostwa Powiatowego w Tczewie;
- 10) rodzicu - należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod jego władzą rodzicielską; jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
- 11) opiekunie - należy przez to rozumieć opiekuna prawnego małoletniego, tj. osobę, która jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, może dokonywać czynności prawnych w imieniu małoletniego i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste i finansowe;
- 12) przemocy fizycznej - należy przez to rozumieć każde celowe użycie siły fizycznej skierowane przeciwko innej osobie, mające na celu przekroczenie jej granicy ciała, w szczególności bicie, popychanie, szarpanie;
- 13) przemocy psychicznej - należy przez to rozumieć powtarzający się wzorzec zachowania w stosunku do małoletniego, mającego na celu wywołanie u niego pogorszenie samopoczucia/samooceny, spowodowanie poczucia zagrożenia, w szczególności zachowanie polegające na wyśmiewaniu małoletniego, karanie przez odmowę szacunku/zainteresowania, stałą krytyką, izolacją społeczną, degradacją werbalną (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb;

- 14) przemocy seksualnej - należy przez to rozumieć każdą formę zaangażowania innej osoby w aktywność seksualną, na którą nie wyraża ona zgody lub nie jest w stanie w pełni zrozumieć, wyrazić i udzielić świadomej zgody,
- 15) Standardach - należy przez to rozumieć niniejszy dokument, tj. Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące przy realizacji projektu „Postaw na dobry zawód – podniesienie jakości edukacji zawodowej w powiecie tczewskim – etap II” wraz z załącznikami, wprowadzonymi na podstawie uchwały Zarządu Powiatu;
- 16) ustawie – należy roznieść ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

## **§ 2. Stosowanie standardów**

1. Zasady bezpiecznych relacji osób zaangażowanych z małoletnimi, określone przez Standardy, obowiązują wszystkie osoby zaangażowane, jeśli kontakt ten odbywa się na podstawie umowy zawartej między osobą zaangażowaną a Powiatem lub Starostwem Powiatowym w Tczewie.

2. Wybór osób zaangażowanych odbywa się z uwzględnieniem niniejszych Standardów. Powiat przeprowadza weryfikację osoby lub osób zaangażowanych do realizacji usług w projekcie w Rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym na zasadach określonych w art. 21 ustawy.

3. Każda osoba zaangażowana zapoznaje się ze Standardami składając stosowne oświadczenie, zgodnie z załącznikiem Nr 2 do Standardów.

## **Rozdział II**

### **Zasady i wymogi w zakresie bezpiecznych relacji osób zaangażowanych z małoletnimi**

#### **§ 3. Zasady relacji między osobami zaangażowanymi a małoletnimi**

1. Osoby zaangażowane w relacjach z małoletnimi kierują się ich dobrem i działają w ich najlepszym interesie, z poszanowaniem ich godności i potrzeb.

2. Osoby zaangażowane zachowują wobec małoletnich szacunek i cierpliwość.

3. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec małoletnich jakichkolwiek form przemocy.

4. Osoby zaangażowane zobowiązane są do utrzymywania profesjonalnych relacji z małoletnimi przy zastosowaniu działań i komunikatów adekwatnych do sytuacji, wieku małoletniego, uwzględniając jego umiejętności rozwojowe, możliwości wynikające z niepełnosprawności oraz potrzeb edukacyjnych.

5. Osoby zaangażowane dbają o to, aby przebywając z małoletnimi znajdowali się w zasięgu wzroku i słuchu innych osób (zasada otwartych drzwi) oraz dokładają wszelkich starań, aby nie przebywać z małoletnimi sam na sam.

6. W przypadku konieczności pozostania z małoletnim sam na sam, osoba zaangażowana poinformuje o tym fakcie mailowo na adres [zdrowie@powiat.tczew.pl](mailto:zdrowie@powiat.tczew.pl) Dyrektora lub Zastępcę dyrektora wraz ze wskazaniem miejsca, w którym będą się znajdować.

7. Osoby zaangażowane są zobowiązane do wysłuchania małoletniego lub wskazania osoby do udzielenia pomocy małoletniemu lub innej odpowiedniej do sytuacji reakcji na niewłaściwe zachowanie.

#### **§ 4. Zasady komunikacji między osobą zaangażowaną a małoletnim**

1. Komunikacja między osobą zaangażowaną a małoletnim powinna być prowadzona z zachowaniem szacunku, cierpliwości i zrozumienia.

2. Odpowiedzi i informacje udzielane małoletnim powinny być udzielane w sposób adekwatny do ich wieku i sytuacji.

3. Komunikacja z małoletnim powinna się odbywać w sposób, który nie będzie go zawstydział, lekceważył ani obrażał.

4. Osoba zaangażowana nie może krzyczeć na małoletniego, z wyjątkiem szczególnych przypadków wynikających z bezpieczeństwa małoletniego.

5. Osoba zaangażowana jest zobowiązana do każdorazowego poinformowania małoletniego o decyzjach podejmowanych w stosunku do niego oraz wyjaśnienia mu ich podstaw. Podejmowanie decyzji dotyczących małoletniego powinno następować z poszanowaniem jego godności i w miarę możliwości uwzględniać jego oczekiwania.

## **§ 5. Prawo do prywatności małoletniego**

1. Małoletni ma prawo do poszanowania prywatności. Osoby zaangażowane podejmują działania z uwzględnieniem tej zasady.

2. Osoba zaangażowana nie może ujawniać informacji dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych. Informacje te obejmują wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

3. Osoba zaangażowana nie może utrzymywać wizerunku małoletnich (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich. Utrzymywanie wizerunku małoletnich jest możliwe wyłącznie na potrzeby projektu oraz za zgodą rodzica lub opiekuna, która jest udzielana w formie pisemnej.

## **§ 6. Zakaz stosowania wobec małoletniego zachowań niedozwolonych**

1. W obecności małoletnich zabronione są jakiejkolwiek niestosowne zachowania, w szczególności używanie wulgarnych słów, gestów lub żartów, obraźliwe uwagi pod adresem małoletniego lub innych osób, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności lub atrakcyjności seksualnej, nadużywanie w stosunku do małoletniego władzy, używanie w stosunku do małoletniego jakiejkolwiek formy przemocy.

2. Zabronione jest krzywdzenie małoletnich w jakiejkolwiek formie. Przykładowe zachowania uznawane za krzywdzenie, symptomy występujące w przypadku krzywdzenia zawiera *załącznik Nr 1* do Standardów.

3. Osobie zaangażowanej nie wolno nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, ani wypowiadać seksualnych komentarzy, żartów, gestów oraz udostępniać małoletnim treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.

4. Osobie zaangażowanej nie wolno proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności małoletnich.

5. Osobie zaangażowanej nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletnich, ani rodziców/opiekunów małoletniego.

4. Osobie zaangażowanej nie wolno wchodzić w jakiejkolwiek relacje wobec małoletniego lub rodziców/opiekunów małoletniego, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych lub innych.

## **§ 7. Zasada równego traktowania**

1. Osoby zaangażowane są zobowiązane do równego traktowania małoletnich ze względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.

2. Osoby zaangażowane są zobowiązane do unikania faworyzowania małoletnich bez względu na przyczynę.

## **§ 8. Zasady utrzymywania kontaktu fizycznego z małoletnim**

1. Dopuszczalny jest fizyczny kontakt osoby zaangażowanej z małoletnim, który jest stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu, tj.:

- 1) jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie,
- 2) uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.

2. Osoba zaangażowana dokonując oceny stosowności kontaktu fizycznego z małoletnim kieruje się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny.

3. Osobie zaangażowanej nie wolno bić, szturczać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego. Osoba zaangażowana nie może dotykać małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzystoity lub niestosowny.

4. Osoba zaangażowana nie powinna angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z małoletnimi czy brutalne zabawy fizyczne.

5. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego osoba zaangażowana jest zobowiązana do wykonywania ich z zastosowaniem niezbędnego kontaktu fizycznego przy udziale lub w obecności innej osoby pełnoletniej.

## **§ 9. Zasady utrzymywania kontaktów z małoletnimi**

1. Kontakt osób zaangażowanych z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie na potrzeby realizacji projektu.

2. Zabronione jest zapraszanie małoletnich do miejsca zamieszkania osoby zaangażowanej.

3. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i rodzice/opiekunowie małoletnich są osobami bliskimi wobec osoby zaangażowanej) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców/opiekunów.

## **Rozdział III**

### **Rozpoznawanie i reagowanie na symptomy krzywdzenia małoletnich**

#### **§ 10. Obowiązki osób zaangażowanych**

1. Osoby zaangażowane w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na symptomy krzywdzenia małoletnich. Przykładowe symptomy krzywdzenia zawiera *Załącznik nr 1* do Standardów.

2. W przypadku podjęcia przez osobę zaangażowaną podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, osoba zaangażowana ma obowiązek sporządzenia notatki i przekazania uzyskanej informacji Dyrektorowi lub Zastępcy dyrektora.

3. Dyrektor lub Zastępca dyrektora dokonuje zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji (np. Miejski /Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, policja, sąd rodzinny). Dalszy tok postępowania, w tym przygotowanie planu wsparcia małoletniego, leży w kompetencjach odpowiednich instytucji.

4. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców, ich niewydolności wychowawczej, właściwym jest zawiadomienie sądu rodzinnego, celem wglądu w sytuację rodziny.

5. Zgłoszone incydenty lub zdarzenia zagrażające dobru małoletniego podlegają ewidencji według wzoru określonego w *Załączniku Nr 3* do Standardów.

6. Ewidencję wraz ze zgłoszeniami przechowuje się w gabinecie Dyrektora (pokój nr 224 Starostwa Powiatowego w Tczewie).

#### **§ 11. Kwalifikacja zagrożeń**

1. Zagrożenie bezpieczeństwa małoletnich może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.

2. Na potrzeby niniejszych standardów przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich:

- 1) popełniono przestępstwo na szkodę małoletniego (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad małoletnim),
- 2) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie,
- 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych małoletniego (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).

#### **§ 12. Zagrożenie życia i zdrowia małoletniego**

1. W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112.

2. Poinformowania służb dokonuje Dyrektor lub Zastępca dyrektora, niezwłocznie po poinformowaniu przez osobę zaangażowaną, który powziął informację o zagrożeniu lub przez samego pokrzywdzonego.

#### **§ 13. Krzywdzenie rówieśnicze**

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego np. na zajęciach grupowych należy przeprowadzić rozmowę z małoletnim podejrzanym o krzywdzenie, a także oddzielić małoletniego poddanego krzywdzeniu od osób, które go krzywdzą. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu.

2. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego krzywdzonego.

## **Rozdział IV**

### **Monitoring stosowania standardów**

#### **§ 14. Monitoring i aktualizacja standardów**

1. Dyrektor lub Zastępca dyrektora jest odpowiedzialny za monitorowanie realizacji Standardów co najmniej raz na dwa lata oraz zobowiązany jest do sporządzenia pisemnych wniosków.
2. Dyrektor lub Zastępca dyrektora jest odpowiedzialny za reagowanie na sygnały naruszenia realizacji Standardów, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach.
3. Dyrektor lub Zastępca dyrektora wprowadza do Standardów niezbędne zmiany.

## **Rozdział V**

### **§ 15. Przepisy końcowe**

1. Standardy podlegają udostępnieniu na stronie internetowej Beneficjenta oraz w wersji skróconej zostają przekazane małoletnim biorącym udział w projekcie.
2. Osobami upoważnionymi do dokonywania wszelkich czynności związanych z realizacją niniejszych Standardów, w tym do uzyskiwania informacji z Rejestru Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym – Rejestru z dostępem ograniczonym są Dyrektor oraz Zastępca dyrektora.

*Załącznik Nr 1 do Standardów***FORMY KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH**

Przykładowe formy krzywdzenia małoletnich oraz symptomy pozwalające na jego rozpoznanie.

Krzywdzenie dziecka to każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka. (definicja Światowej Organizacji Zdrowia, WHO).

Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

**1. Przemoc fizyczna**

Przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub ze strony osoby, której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę. Nieprzypadkowe zranienie polega na przykład na: popychaniu, szarpaniu, policzkowaniu, szczypaniu, kopaniu, duszeniu, biciu otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewaniu wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użyciu broni, ostrych narzędzi. Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

**1) Zauważalne symptomy przemocy fizycznej:**

- a) ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka,
- b) okrągłe punktowe poparzenia,
- c) opuchlizna, złamania, zwichnięcia,
- d) skarpetkowe odparzenia,
- e) siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu.

**2) Obserwowanie zachowania dziecka:**

- a) lęk przed rozebraniem się,
- b) lęk przed dotykiem drugiej osoby,
- c) strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
- d) nadmierna apatia lub agresja,
- e) noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.

**3) Zalecane zachowanie - wzmożony nacisk na obserwację symptomów i zachowania dziecka, jeśli małoletni nie mówi.****2. Przemoc psychiczna**

Chroniczna, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą dorosłą obejmująca zarówno działania jak i zaniechania.

**1) Formy przemocy psychicznej:**

- a) niedostępność emocjonalna,
- b) zaniedbywanie emocjonalne,
- c) relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
- d) nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
- e) niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem.

**2) Objawy przemocy psychicznej:**

- a) zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
- b) psychosomatyczne (bóle jelitowo-żołądkowe, bóle i zawroty głowy),
- c) moczenie i zanieczyszczanie się,
- d) bóle mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,
- e) brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie,
- f) depresja, fobie, lęki,
- g) zachowanie destrukcyjne,
- h) kłopoty z kontrolą emocji,
- i) poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
- j) problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.

**3. Wykorzystanie seksualne**

Włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może się zgodzić w ważny

prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi, społecznymi.

Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności i władzy.

#### **4. Zaniedbywanie**

Chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka. Objawy zaniedbywania:

- a) częsta absencja w szkole lub na zajęciach związanych z realizacją projektu,
- b) brak przyborów szkolnych,
- c) ubiór nieadekwatny do pory roku,
- d) niedożywienie,
- e) zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież, przewlekłe nieleczone choroby, niezażywanie niezbędnych leków, niewykonywanie koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny),
- f) pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych,
- g) niedbanie o higienę snu i odpoczynku,
- h) apatia, bierność.



*Załącznik Nr 2 do Standardów*

## **OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ ZE STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH**

....., dnia .....

.....  
(imię i nazwisko osoby zaangażowanej)

Niniejszym oświadczam, że zapoznałam/zapoznałem\* się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi przy realizacji projektu „Postaw na dobry zawód – podniesienie jakości edukacji zawodowej w powiecie tczewskim – etap II” i przyjmuję je do stosowania.

.....  
(podpis)

\* niepotrzebne skreślić



## REJESTR ZGŁOSZONYCH INCYDENTÓW LUB ZDARZEŃ

[illegible]